Å K E R S B E R G A F I L M S T U D I O (SFF)

Välkommen att se intressant film i biografen Facklan hösten 2024.

Filmerna visas tisdag kl. 15.00 och 19.00 samt torsdag kl. 15.00 och 19.00.

10.9/12.9	**Det finns alltid en morgondag**
17.9/19.9	**Det sista stoppet**
24.9/26.9	**Perfect days**
8.10/10.10	**Blix not bombs**
15.10/17.10	**Goodbye Julia**
22.10/24.10	**Röd himmel**
5.11/7.11	**Smak av björnbär**
12.11/14.11	**The Zone of Interest**
19.11/21.11	**The Old Oak**
3.12/5.12	**Minnas Paris**
10.12/12.12	**The Holdovers**

Höstens program består som vanligt av 11 filmer där varje film visas vid fyra tillfällen. Programmet innehåller en blandning av filmer där vi hoppas att du kommer att känna spänning, glädje, sorg och framför allt att filmerna kommer att väcka många tankar.

Mer information om höstens filmer finns på vår hemsida: **https://akersberga.filmstudio.se**, där du även kan se trailers.

I det här kompendiet kan du läsa mer om filmerna och vad olika recensenter har skrivit om filmerna som kommer att visas den här hösten.
I kompendiet hittar du även QR koder som du kan scanna med en smartphone/surfplatta och då kommer du direkt till vår hemsida där du enkelt kan betygsätta filmerna. Du kan också alltid gå in på vår hemsida och betygsätta filmerna där.

Vi vill även påminna om vår grupp på Facebook, där vi tänker oss att man kan kommentera, diskutera och framföra önskemål på ett enkelt sätt. Sök efter Åkersberga Filmstudio på Facebook.
Det går även bra att kontakta oss via mail **akersberga@filmstudio.se**.

Ett tips för dig som gillar film och vill veta mer om filmens värld. Sveriges förenade filmstudios ger ut en tidskrift med många intressanta artiklar om film. En prenumeration på SFF:s tidskrift **Filmrutan**, 4 nr/år, kostar 230:-
Plusgironummer: 46 16 92-6.0

Varmt välkomna önskar styrelsen som består av:

Ordförande Håkan Lagerström, vice ordförande Torbjörn Lättman, kassör Marie-Louise Johansson, sekreterare Jennifer Almén samt ledamöter, Margareta Tunström, Mats Sladö, Eddie Vivenius.

DET FINNS ALLTID EN MORGONDAG
Regi: Paola Cortellesi
Manus: Furio Andreotti, Giulia Calenda, Paola Cortellesi
Foto: Davide Leone
Musik: Lele Marchitelli
I rollerna: Paola Cortellesi *Delia,* Valerio Mastandrea *Ivano Santucci,* Romana Maggiora Vergano *Marcella*, Emanuela Fanelli *Marisa*
Speltid: 118 min
Italien, 2023

Filmrecensioner:
Lika bra att säga det på en gång. Det här är en alldeles fantastisk film. En riktig fullträff. Paola Cortellesi är en superkändis på den italienska film- och tv-scenen, med en karriär som sträcker sig från satir till dramatik. Tyvärr är hon inte så känd i Sverige, i alla fall inte av mig. I ”Det finns alltid en morgondag” debuterar hon som filmregissör, manusförfattare och huvudrollsinnehavare. Och vilken debut!

Filmen utspelar sig 1946 i en förort till Rom och är gjord i svartvitt som en kärleksfull hyllning till den italienska neorealismen. För cineasten är det bara att pricka av de många blinkningarna till Roberto Rossellini och Vittorio De Sica och inte minst till deras kämpande hjältinnor spelade av Anna Magnani och Sofia Loren i sina slitna klänningar och osminkade ansikten. Men det är neorealism med feministiska glasögon. Inte för inte ekar filmens titel – på italienska ”C'è ancora domani” – den kämpande Scarlett O'Haras mantra ”tomorrow is another day” i ”Borta med vinden”. Kvinnan som aldrig gav sig.

När husmodern Delia (Paola Cortellesi) vaknar i den äktenskapliga sängen möts hennes ”godmorgon” av en örfil från maken Ivano (Valerio Mastandrea). ”Ärthjärna” och ”träskalle” är bara några av de invektiv han kastar på henne. Vad maken sysslar med får vi inte se. Sätter han briljantin i håret ska han spela kort med gubbarna, sprayar han sig med rakvatten ska han gå till hororna.

Delia springer däremot mellan minst fyra jobb: lagar kläder, reparerar paraplyer, medicinerar en gamling och tvättar lakan, förutom att sköta hushållet, hålla isär sina bråkande småpojkar, stötta sin vuxna dotter och ta hand om den sängliggande svärfadern. För allt detta belönas hon med stryk. Det är så vardagligt att det bokstavligen tar sig i uttryck som en dans, en two step med invanda steg och rörelser, en rutin som ingen protesterar mot. ”Jag är ju lite lättretlig efter att ha upplevt två krig”, ursäktar sig Ivano. Det är sådana dubbelt ironiska repliker som gör filmen så rolig att man måste skratta mitt i eländet.

Delia blir med tiden mer och mer medveten om det patriarkala förtrycket, som inte bara drabbar henne utan alla kvinnor oavsett samhällsklass, ett förtryck som bara pågår som något självklart och ofrånkomligt och förs vidare från generation till generation, från far till son. Men när Delia anar att även dottern Marcella kommer att utsättas är gränsen nådd och hon börjar försiktigt förbereda sig. Men på vad? …

När slutet kommer, tar det en helt oväntad och fantastisk vändning, som inte ens den mest osentimentala kritiker kan värja sig mot. Plötsligt ser man också de spår som omärkligt har lagts ut under berättelsens gång. Det är genialt. **Jeanette Gentele SVD**

En svartvit film om kvinnomisshandel låter inte direkt som en given publiksuccé men Paola Cortellesis regidebut är lika skarp som underhållande och har rönt stora framgångar i hemlandet. Den börjar som en lek för både tittare och cineast: Rom 1946. Stilen är italiensk neorealism och härmar klassiker som ”Rom, öppen stad” (1946) och ”Cykeltjuven” (1948). Men med hiphop.…

Italien har en del att göra upp med i sin patriarkala historia. Ett exempel: Inte förrän 1981 försvann den lag som sa att en våldtäkt inte var ett brott om mannen sedan gifte sig med kvinnan. Kvinnan i fråga vanärade både sig själv och sin familj om hon inte gick med på arrangemanget. Man kan bara föreställa sig hur många tragiska livsöden lagen skapat. Fonden är alltså mörk men aldrig ömkande. Snarare är detta en dramakomedi med inslag av både satir och fysisk komik. En hustrumisshandel spelas upp som på en teaterscen. En koreograferad dans där kroppsspråket, inte blåmärkena, berättar om maktförhållandet.
Nog finns det en kontrollerad ironi i att filmen ser ut som den gör. I efterkrigstidens Italien ville de neorealistiska filmskaparna skildra de lägre klassernas verklighet. Lägst av alla stod kvinnan, hon saknade helt en egen röst. ...

Men få italienska dåtida verk utgår från kvinnors liv, och antalet kvinnliga filmskapare i genren är noll. Det är därför en kommentar i sig att den 50-åriga aktrisen och sångerskan Cortellesi väljer att berätta sin film så här. Och det med total bravur. Detta är ett underbart cineastiskt konstverk. **Caroline Hainer SVT**

DET SISTA STOPPET
Regi: Gillies MacKinnon
Manus: Joe Ainsworth
Foto: George Geddes
Musik: Nick Lloyd Webber
I rollerna: Timothy Spall *Tom,* Phyllis Logan *Mary,* Natalie Mitson *unga Mary,* Ben Ewing *unga Tom,* Patricia Panther *Tracy,* Steven Duffy *Pete,* Saskia Ashdown *Imogen*
Speltid: 86 min
Storbritannien, 2021

Filmrecension:

En hyllning till åldrandet, en hyllning till landsbygden i Skottland och England och en hyllning till minnen. En film som visar att det finns något vackert i åldrandets förfall. En filosofisk film om livet och döden, en film utan några stora åthävor om en resa som går i sakta mak. Det är en film så långt från action-filmen man kan komma. Även om mycket är förutsägbart från början händer det ändå en hel del oväntat.

Filmen handlar om Tom Harper, en gammal man som jag gissar är någonstans mellan 85 - 95 år. Han ger sig av från John o Groats i nordligaste Skottland till Lands End i sydvästligaste England. Han reser med lokalbussar och håller en liten, sliten brun resväska i handen medan han staplar fram. Det är väldigt tydligt att han är både gammal, sliten och sjuk. I tillbakablickar ser vi hans minnen. Nu är han på väg från norra Skottland till yttersta havet i sydvästra England. Som ung man gjorde han resan åt andra hållet tillsammans med Mary, sin älskade, då de flyttade till en stuga i Skottland. …

En del händelser under resan gång blir inspelade av människor som ser vad som händer och postar på sociala medier. Efter hand blir Toms resa en nyhet och många följer hans färd.

Timothy Spall som spelar Tom har hyllats i brittiska medier för sin rollprestation. Han är enastående och trovärdig, som en finurlig liten envis gammal man. Det är bra spelat då Timoythy Spall inte är fullt lika gammal som rollkaraktären. Spall är född 1957 och spelar en man som är 20 - 25 år äldre och han gör det utan att det ser överdrivet ut.

Det är en vacker film som är en slags hyllning till långsamheten. En av filmens stora behållningar är fotot med de vackra vyerna över naturen och bilder från människors vardag i stad och landsbygd. Det känns som om jag själv sitter med på bussen ibland, så nära och äkta känns flera av scener. **Rosemari Södergren**
Kulturbloggen.com

PERFECT DAYS
Regi: Wim Wenders
Manus: Wim Wnders, Takuma Takasaki
Foto: Franz Lustig
Musikansvarig: Milena Fessmann
I rollerna: Koji Yakusho *Hirayama,* Tokio Emoto *Takashi,* Arisa Nakano *Niko,* Miyako Tanaka *äldre dam,* Ling Mizuma *affärsman*
Speltid: 124 min
Japan och Tyskland, 2023

Filmrecensioner:

Huvudpersonen Hirayama (Koji Yakusho) arbetar som toalettstädare i Tokyo och lever ett materiellt enkelt liv. Hans själsliv är desto rikare, trots att varje dag är den andra ganska lik… är det tydligt att han är tillfreds med sin harmoniska och vackra tillvaro. Hirayama har funnit sin ikigai, eller anledning till att vakna på morgonen.

Hirayamas lugn och fåordighet kontrasteras på ett frapperande sätt av den slarvige, nervöst babblande kollegan Takashi (trovärdigt spelad av Tokio Emoto). Hirayama beundrar naturen i sin omgivning och iakttar, vårdar och dokumenterar de träd han kommer i kontakt med. Han njuter även av de dagliga varma baden efter arbetet i det enkla, offentliga badhuset. Han tycks till och med njuta av sitt arbete, där han gör de vackra, högteknologiska toaletterna fräscha, och han lägger märke till de människor som andra inte ser. Han gläds åt hur solens strålar strilar genom trädens bladverk, över möten med olika människor.
Även musiken får hans ansikte att stråla av lycka. Filmen innehåller ovanligt lite dialog. I stället förs handlingen till stor del framåt av Yakushos mimik och det vackra bildspråket, parat med musik.
Resultatet blir en riktig fullträff, där åskådaren väntar på vad oväntat som ska inträffa och rubba Hirayamas inrutade tillvaro.
För naturligtvis händer oväntade saker som rubbar hans vardagliga lunk. Då undrar man spänt hur han ska bemästra de förändringar som oväntat kommer in från sidan, och slår in i hans till synes förutsägbara liv.
Perfect Days genomsyras av skönhet och sinnlighet och är ett perfekt motgift mot vardagens krav och press. Den påminner om hur mycket vackert vi omges av och att vi kan välja att se och ta in det, om vi bara tar oss lite tid: en påminnelse om att utöva mindfulness, om man så vill.
Dramat är en utsökt delikatess för finsmakare, och jag ger den fem filmögon av fem möjliga. **Maria Drangel Filmeye.se**

Wim Wenders sammanfogar snyggt sitt eget konstnärskap med filmen *Perfect Days*. Här finns referenser till författaren Patricia Highsmith vars roman låg bakom hans internationella genombrott *Den amerikanska vännen* från 1977. *Perfect Days* har fått sin titel från Lou Reeds låt ”Perfect Day”. Flera av Lou Reeds alster svävar som en ande över filmen, och hörs.

Musiken i filmen är vald med omsorg och säger mycket om filmens huvudperson utan att egentligen göra det. Men både Patti Smith och Van Morrisson berättar om en man som valde en annan väg. För det har lokalvårdaren Hirayama (Koji Yakusho) gjort. En fantastiskt stark rollpresentation. Han lever sitt liv efter rutin. Varje dag städar han Tokyos toaletter och lyssnar på sina kassetter.
I skenet av Tokyo Skytree vattnar han sina växter eller drömmer om trädtopparnas grönska. För det är det storslagna i det lilla som *Perfect Days* tar fasta på. Hirayama betraktar omvärlden med värme och glädje. Den som förväntar sig fart kommer att bli besviken. Vår tysta huvudpersons inrutade liv får styra. Det hettar dock till när en systerdotter dyker upp och vissa svar ges till svunna familjerelationer. Men annars är det en berättelse om kärlek. Förlorad eller saknad.
Att Hirayama läser William Faulkners ”De vilda palmerna” varje kväll säger mycket. Kanske han identifierar sig med det unga kärleksparet som får lida på grund av sin romantiska syn på världen. För han har valt sitt liv och valt bort något annat. Eller blivit bortvald. Wenders berättelse är mångbottnad. Och när slutet påminner om *Call Me by Your Name* och ebbar ut till tonerna av Nina Simones ”Feeling Good” är det svårt att inte bli berörd. Filmen har en av de vackraste kärleksscener jag har sett. **Andreas Heilborn Nöjesguiden**

BLIX NOT BOMBS
Regi: Greta Stocklassa
Manus: Greta Stocklassa
Foto: Stanislav Adam
Musik: Jan Pavel
I rollerna: Hans Blix
Speltid: 83 min
Sverige, Tjeckien och Tyskland, 2024

Filmrecensioner:

När Greta Stocklassa är åtta år ser hon ett flygplan flyga rakt in i en skyskrapa på tv-skärmen. Det tillfället kommer hon att minnas för alltid. Det är också en händelse som kommer att ha avgörande betydelse för hur världen hon växer upp i utvecklas. I filmen Blix not bombs -söker den nu vuxna Greta Stocklassa svar på vad det är som gör att mänskligheten verkar oförmögen att skapa en långsiktig fred. Det gör hon genom att samtala med en man som verkligen funnits med i världspolitikens centrum under sent 1900-tal och tidigt 2000-tal, FN-diplomaten Hans Blix.

”När världen brinner kommer Hans Blix”, säger Greta Stocklassa i filmen. Och det är sant. Han var på plats i Tjernobyl efter kärnkraftsolyckan och efter terrorattentaten mot tvillingtornen i New York var det han som ledde FN-delegationen som undersökte om Irak hade massförstörelsevapen.

Greta Stocklassa besöker den nu 94-åriga Hans Blix i hans lägenhet i Stockholm. Här matar han fåglar, läser New York Times och döstädar. Han har sparat flera pärmar med tal han hållit under sitt yrkesliv och alla sina fickkalendrar sedan 1946. I den från år 2000 står att han och frun såg en tjäder. Det var samma vecka som FN:s dåvarande generalsekreterare Kofi Annan ringde och frågade om han ville bli ordförande för FN:s inspektionskommission. Det är rafflande att från Hans Blix perspektiv få följa de där avgörande dagarna innan USA gick in i Irak den 19 mars 2003. En hel värld höll andan och riktade sin uppmärksamhet mot honom och hans team. Vad de skulle hitta och inte hitta under sina efterforskningar kunde avgöra om det blev krig eller inte. Det är en personlig dokumentär med stort anspråk. Ett intervjuporträtt som ställer (kanske lite för stora) frågor om var vårt ansvar börjar och slutar när det kommer till vilken värld vi vill lämna efter oss till våra barn. Om man gjort sin plikt och följt sitt uppdrag, är det tillräckligt? Eller behöver man göra mer? Och vad är i så fall rätt sak att göra. …

Blix not bombs visar på hur stor makt som ligger i enskilda människors händer och hur utlämnade vi ”vanliga människor” är till dessa storpolitikens beslutsfattare. Det är inte utan att man som biobesökare lämnas med en viss bitter eftersmak av uppgivenhet. För under inspelningen av filmen påbörjar Ryssland sin invasion av Ukraina och fredstemat blir alltmer brännande. Frågan är bara om nuvarande makthavare och beslutsfattare är mer eller mindre benägna än gårdagens att lyssna till sakligt framlagda, men kanske ur deras perspektiv, otillfredsställande, fakta. **Matilda Ljungkvist Kyrkans tidning**

”Blix not bombs” är en personlig dokumentär om den i dag 95-årige Hans Blix. Regissören Greta Stockklassa både lyfter människan Blix och ställer de jobbiga frågorna.

Hans Blix: folkrättsjurist, före detta utrikesminister och under sin *prime* generaldirektör för Internationella atomenergiorganet (IAEA). Senare hånad av USA i samband med hans uppdrag – Blixkommissionen – att finna massförstörelsevapen i Irak (vilket han inte gjorde) och ta fram en rapport om USA:s angrepp av landet. Uppsalasonen som yngre generationer lärt känna genom populärkulturen, till exempel den animerade filmsatiren ”Team America” från 2004, där med Blix som marionettdocka.

Inte undra på att 90-talisten Greta Stocklassa väljer det personliga tilltalet när hon gör film om den nu 95-årige Blix – hon var bara tio när USA invaderade Irak 2003. **Jon Asp Svenska Dagbladet**

GOODBYE JULIA
Regi: Mohammed Kordofani
Manus: Mohammed Kordofani
Foto: Pierre de Villiers
Musik: Mazen Hamid
I rollerna: Eiman Yousif *Mona,* Siran Riak *Julia,* Nazar Goma *Akram,* Ger Duany *Ager,* Issraa Elkogali Häggström *Mona*
Speltid: 120 min
Sudan, Sverige, Tyskland, Saudiarabien, Frankrike och Egypten 2023

Filmrecensioner:

Cannesprisade ”Goodbye Julia” är en sudanesisk film om två kvinnor på varsin sida i landets konflikter. SvD:s kritiker ser en lyhört tecknad kvinnlig vänskap.

När ”Goodbye Julia” hade premiär i Cannes för ett år sedan – den första sudanesiska filmen någonsin i festivalens officiella program – hade det gått en dryg månad sedan en väpnad konflikt mellan en milis och regeringsstyrkor blossat upp i Khartoum och skapat rubriker världen över. En sorglig men i någon mån passande inramning för ett drama som använder upptakten till Sudans delning 2011 som fond.

I denna långfilmsdebut berättar Mohamed Kordofani om de motsättningar mellan landets etniska grupper som ledde fram till splittringen, genom att låta två kvinnliga rollfigurer – den förmögna, muslimska hemmafrun Mona (Eiman Yousif) och den unga, kristna småbarnsmamman Julia (Siran Riak) – mötas i samband med det fredsavtal som satte punkt för decennier av inbördeskrig 2005. **Karoline Eriksson Svenska Dagbladet**

Den sudanesiska filmen Goodbye Julia handlar om den djupt rotade konflikten mellan Nord- och Sydsudan. Och den berättas stillsamt genom två kvinnor från de olika delarna, vars öden vävs samman efter en hemsk olycka och en stor lögn. Filmen Goodbye Julia inleds i köket hos Mona och Akram – ett arabiskt medelklasspar – i Sudans huvudstad Khartoum. Året är 2005 och plötsligt blir det upplopp. På gatan utanför huset springer uppjagade människor förbi, tänder eld på en bil och jagar vidare. Mannen i hushållet svär över de svarta sydsudaneserna. Klassamhället och rasismen är djupt rotad. Sudan är på upphällningen som enat land.

...

Är försoning mellan nordsudaneser och sydsudaneser möjlig? De våldsamma och djupa konflikterna mellan Nordsudan och Sydsudan som spelas upp i bakgrunden går igen fast på ett mer subtilt sätt i berättelsen om de två kvinnorna. Och det känns som att jag får lära känna en bit av Khartoum och hur konflikterna mellan nord och syd präglar hela samhället och alla människors liv – vare sig de vill eller inte – genom de här två familjernas öden som vävs samman. Det är ett samhälle där det råder rättslöshet, där rasism och klass avgör om du döms eller går fri och där korruption och våld är vardag. Alla verkar finna sig i sitt öde. ….

Regissören Mohamed Kordofani säger att filmen är ett bidrag till ”ett ständigt pågående försök att göra upp med den ärvda rasismen, en känsla av skuld och en önskan om försoning”.

Goodbye Julia är den första filmen från Sudan som visats i Cannes, och den belönades med Prix de la Liberté. Filmen var även Sudans bidrag till Oscars. **Christin Sandberg Fempers.se**

RÖD HIMMEL
Regi: Christian Petzold
Manus: Christian Petzold
Foto: Hans Fromm
I rollerna: Thomas Schubert *Leon,* Paula Beer *Nadja,* Langston Uibel *Felix,* Enno Trebs *Devid,* Matthias Brandt *Helmut*
Speltid: 102 min
Tyskland, 2023

Filmrecensioner:

”Röd himmel” är ett sommarsvettigt kammardrama med en författares självupptagenhet i centrum. En smart psykologisk studie med kåta undertoner och en snygg uppvisning i skådespeleri. Den tyske regissören Christian Petzold har helt klart injicerat ”Röd himmel” med DNA från François Ozons ”Swimming pool” (2003) och Luca Guadagninos ”A bigger splash”. Filmer där sommaren är som en egen rollfigur och hettan driver de kåta intrigerna framåt.
I ”Röd himmel” utspelar sig dramat i ett sommarhus nära den tyska kusten, dit den tjurige författaren Leon följt med sin vän Felix. Tanken är att den svåra andra romanen ska färdigställas, samtidigt som Felix ska arbeta på sin portfolio. Men arbetet störs av Nadja, en oväntad kvinnlig gäst och hennes älskare. Fria själar vars energi börjar smitta av sig på oväntade sätt. Den omaka kvartetten umgås och flörtar, samtidigt som Leon gnäller och sliter sitt hår över manusprojektet med den intetsägande titeln ”Club Sandwich”. När sexet som vibrerar i sommarluften leder till en oväntad relation i huset, och Nadja samtidigt erbjuder sig att läsa Leons roman, tvingas han till slut att konfrontera sin självupptagenhet. Men då är det redan för sent.
Titeln ”Röd himmel” refererar till en annalkande skogsbrand i närheten, som i filmens sista akt får ett tragiskt resultat. …
Trots så många sexuella undertoner är ”Röd himmel” lite onödigt kysk i sitt utförande, men det psykologiska dramat är skrivet med trovärdighet och är snyggt fångat av skådespelarproffs (den vann också silverbjörnen vid Berlins filmfestival).
En bitterljuv sommarfilm med ett lagom mått av mörker och komplexitet. **Kristoffer Viita SVT**

Humorn är mer framträdande än vanligt i Christian Petzolds nya film som vill spegla samtiden. ”Röd himmel” är den tyska stjärnregissörens mest moderna och banala film. ”In my mind.” Orden från popgruppen Wallners drömska poplåt med samma namn hörs i bakgrunden när vi introduceras för huvudpersonen, den självupptagne författaren Leon (Thomas Schubert), som sover i passagerarsätet på väg till en fotografväns (Langston Uibel) familjestuga nära Ahrenshoop. En tydlig startsträcka, om inte annat. För det är väl där, i sinnet, som konst- och kulturutövare ofta beskylls för att hålla sig? I de egna tankarna.

Hellre där än i den hårda verkligheten med dess krav på att skaffa ett ”riktigt jobb”. Det är den verkligheten som Leon till slut konfronteras med. Inte för att hans vän är ett bidragsfientligt högerspöke som drömmer om en självförsörjande kultursektor. Nej, vännen Felix är bara trött på att Leon aldrig vill umgås. Alltid med ursäkten att han ”måste jobba” – vilket i praktiken innebär att strosa runt, stirra på laptopskärmen, äta flingor och kasta en tennisboll mot husväggen. Leon får inte så mycket gjort, helt enkelt. …
Sedan millennieskiftet har Christian Petzold, i Sverige kanske mest känd för de historiskt återblickande ”Barbara” (2012) och ”Phoenix” (2014), karvat fram en av 2000-talets starkaste filmografier. ”Röd himmel” är inte så mycket en karriärtopp som ett exempel på regissörens imponerande höga lägstanivå.

Humorn är mer framträdande än vanligt. Roligast blir det när filmen driver med Leon, den dryge hipstern på alldeles för hög häst, som i sin tur gärna har roligt på andras bekostnad. I stället för en skojig nidbild av ett humorbefriat pretto kan man i filmen se konstruktiva förslag på botemedel mot skrivkramp.
”Du ser ingenting!” skriker Nadja till Leon vid ett tillfälle. Som med carpe diem-fotografens tidigare utskällning finns här en uppmaning till att leva i nuet. Öppna ögonen! Se verkligheten! Där finns konstens byggstenar. ...
Men när denna estetik kopplas ihop med litteraturvärldens autofiktionstrend börjar berättelsen ta efter Leons ängslighet. Detta gör ”Röd himmel” till både Petzolds mest moderna och banala film, präglad av en stark vilja att spegla samtiden – den nya generationens självupptagenhet, klimatkrisen, kulturens vindar – som ger en bild av vilka tankar som rör sig i Petzolds huvud.
Allt medan ”In my mind” repriseras över eftertexterna. **Sebastian Lindvall Dagens Nyheter**

SMAK AV BJÖRNBÄR
Regi: Elene Naveriani
Manus: Nikoloz Mdivani, Elene Naveriani och baserad på Tamta Melashvilis bok
Foto: Agnesh Pakozdi
I rollerna: Eka Chavleishvili *Etero,* Temiko Chichinadze *Murman,* Lia Abuladze *Natela,* Mariam Didia *Sopiko,* Sopo Grigolashvili *Marina,* Joni Janashia *läkaren*
Speltid: 110 min
Georgien och Schweiz, 2023

Filmrecension:

En rolig och varm skildring av kärlek och erotik i medelåldern, om frihet och frågan om hur det går att kombinera självständighet med djupa relationer. En helt underbar film som inte är lik någon annan film jag sett. I centrum för handlingen står Etero, en medelålders kvinna som är oskuld men efter en olyckshändelse bestämmer sig för att undersöka sexualiteten vilket för henne ut på en omvälvande livsresa. När jag läste om filmen tänkte jag först inte se den. Mina förväntningar var låga och jag hade förutfattade tankar om vad den skulle handla om. Men oj vad jag bedrog mig. Denna berättelse har djup i sig och berättar mycket utan stora åthävor, och den säger saker i flera nivåer.

Etero är 48 år och hon bor i en liten by i Georgien. Hon driver en butik och är mycket självständig och klarar sig själv. Hennes självvalda ensamhet provocerar de andra kvinnorna i byn. Hon är tydlig med att hon inte på något sätt vill binda sig eller leva med någon man. Hon klarar sig själv och är nöjd med det. – *Hade jag velat gifta mig hade jag väl gjort det,* deklarerar hon för omgivningen.

Butiken hon driver säljer schampo, tvål och tvättmedel, bland annat. Den har någon form av inriktning mot skönhetsvård. Det syns också att Etero är duktig på att vårda sitt utseende. Hon är något mullig men har en fin och välvårdad hud och perfekta ögonbryn och hon klär sig elegant utan att det är överdrivet.
…

Det är rätt ovanligt med filmer som har erotiska scener med två medelålders skådespelare som båda är lite överviktiga på sina ställen och inte är bildsköna utan ser ut som människor i allmänhet gör. Men berättelsen handlar om mycket mer än om sex. Etero vill inte binda sig men när hon får en nära relation med Murman förändras saker inom henne, fast hon inte vågar erkänna det för sig själv. Eka Chavleishvili i rollen som Etero är enastående. Hon är helt suverän och kan uttrycka så mycket med små medel, redan med blicken kan hon förmedla så mycket av vad som rör sig inom henne. Temiko Chichinadze i rollen som Murman är också ett mycket bra val. Han är en mjukare man än de flesta män i byn.

Jag lovar: denna film kommer att överraska dig.

Smak av björnbär är en samproduktion mellan Georgien och Schweiz och har vunnit den schweiziska motsvarigheten till Guldbaggen för bästa film, manus och klippning.

Regissören Eleni Naveriani säger:
-Eteros varje rörelse är mättad med sexuell spänning. Hennes vardag är laddad med erotik. Jag ville skildra henne just så, eftersom Eteros sexualitet och kropp är bilder och berättelser som saknas på filmdukarna.
Rosemari Södergren Kulturbloggen.com

ZONE OF INTEREST
Regi: Jonathan Glazer
Manus: Jonathan Glazer och Martin Amix
Foto: Lukaz Zal
Musik: Mica Levi
I rollerna: Christian Friedel *Rudolf Höss,* Sandra Hüller *Hedwig Höss,*
Johann Karthaus *Claus Höss,* Luis Noah Witte *Hans Höss,* Nele Ahrensmeier *Inge-Brigitt Höss,*
Lilli Falk *Heideraud Höss*
Speltid: 105 min
Storbritannien, Polen och USA, 2023

Filmrecensioner:
Jonathan Glazers lika hyllade som gastkramande drama utspelar sig mur i mur med Auschwitz.

Lägerkommendant Rudolf Höss (Christian Friedel) bor med fru (Sandra Hüller) och barn alldeles bredvid Auschwitz, i den zon som tömts på lokalbor för att minimera kontakt mellan fångar och omvärld.
I deras trädgård vårdas blommor, på andra sidan muren släcks liv på industriell skala. Vi ser aldrig vad som händer där innanför, men hör det oavbrutet. Ljudet av maskindunk, skrik, hundskall och skott blandas med barnen Höss skrik under leken i poolen …

"The zone of interest" är kallt observerande, framför kamerorna finns en familj som känner starkare för syrener än för fel sorts människor. Vardagen flyter på. Det är gastkramande.

Filmens enda ljus kommer i form av insprängda scener med en flicka som cyklar ut om natten och gömmer äpplen där fångarna ska arbeta nästa dag. Idén fick Glazer av ett samtal med den polska kvinna som bott i huset filmen spelades in i, och som 12-åring gjorde just detta. Flickan som spelar henne bär hennes klänning och cyklar på hennes gamla cykel. Så nyss var det. Man får svindel.

Jonathan Glazers filmer (bl a "Under the skin") har en tendens att kännas som om de är upphängda kring några få specifika bilder. Mellan dem blir det ofta lite tomt, men nyckelscenerna är film- och bildkonst som suger luften ur en och ringer kvar i kroppen.
Vid ett tillfälle i "The zone of interest" är Rudolf Höss på väg ner för en vindlande trappa när han plötsligt stannar upp och verkar ha glömt varifrån han kom och vart han är på väg. Klipp till: dagens Auschwitz, där glasmontrarna med skohögarna som gör det ofattbara mer greppbart putsas. Klipp till: Höss fortsätter ner för trappan, in i mörker. Scenen är kärnan. Det handlar om här och nu.
"The zone of interest" är otäckt aktuell, och kommer alltid att vara det. **Emma Gray Munthe Aftonbladet**

Det är ljudet som knäcker mig. Jag har aldrig hört en så välgjord ljudbild som i Jonathan Glazers ”The zone of interest” – och en som är lika förkrossande. Filmen, löst baserad på Martin Amis roman från 2014, handlar om Auschwitzkommendanten Rudolf Höss (Christian Friedel) som med sockersöta barn och hustrun Hedwig (Sandra Hüller) lever i en vacker villa på andra sidan taggtrådsmuren från Auschwitz. Trädgården, komplett med plaskpool, är ett prunkande överflöd där Hedwig myser över epitetet ”Drottningen av Auschwitz”. Året är 1943. Folkmordet går på högvarv, och familjen Höss gör badutflykter, bjuder hem svärmor och ställer fram teservisen.

Tittaren kommer aldrig in i lägret. Vi skymtar fångar i bekanta randiga kläder (en av dem rengör Höss stövlar från blod). Men verkligheten i Auschwitz är ändå oavbrutet med oss – via ljudet. Ljuddesignern Johnnie Burn efterforskade vilken sorts fordon som rörde sig i lägret. Hur krematorieugnar låter. Arkebuseringarnas uppåt 80 gevärsskott dagligen. Piskrappen i Auschwitz sadistiska favoritbestraffningsmetod. Sedan har ljudmattan, som om någon tagit bort en ventil till helvetet, släppts loss över filmen.
Genom att se Höss-familjens vardag – de är till synes avtrubbade för ljuden – förstår vi bättre än via begrepp som ”banal ondska” hur dessa tyskar levde i relation till sin dödsmaskin.

Glazer har alltid återuppfunnit genrer: Gangsters i ”Sexy Beast” (2000), det övernaturliga i ”Birth” (2004), sci-fi i ”Under the Skin” (2013). När han nu gör detsamma med Förintelsefilm är marken minerad. Sedan ”Schindler's List” 1993 är det en ”genre” som noga granskas. Författaren Imre Kertész, som hade överlevt Auschwitz, menade att Steven Spielberg framställde folkmorden som något främmande för den mänskliga naturen. ”Varje representation av Förintelsen som inte försöker förstå sambandet mellan våra liv, vår civilisation, och Förintelsens möjlighet – den är kitsch”. **Hynek Pallas Göteborgs-Posten**

Filmen vann Oscar för bästa utländska film 2024

THE OLD OAK
Regi: Ken Loach
Manus: Paul Laverty
Foto: Robbie Ryan
Musik: George Fenton
I rollerna: Dave Turner *TJ Ballantyne,* Ebla Mari *Yara,* Claire Rodgerson *Laura,* Trevor Fox *Charlie,* Chris McGlade *Vic,* Col Tait *Eddy,* Jordan Louis *Gary,* Chrissie Robinson *Erica*
Speltid: 113 min
Storbritannien, 2023

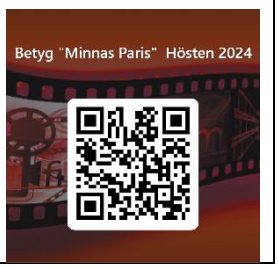

Filmrecensioner:

Titeln är verkligen passande. Liksom ekar tycks vissa (manliga) filmregissörer ha växt fast med djupa rötter framför filmkameran. Ken Loach, 87, tillhör det riktigt gamla gardet som även innefattar namn som Woody Allen, Roman Polanski, Clint Eastwood, Frederick Wiseman med flera.
Men det finns inget mossigt över ”The Old Oak”. Få äldre filmskapare har fått samma skjuts åttioplus som den brittiska legendaren Loach, som nu binder ihop en politiskt indignerad trilogi som startade med Guldpalmsvinnaren ”Jag, Daniel Blake” (2016) – om en utsliten snickare som inte får bli sjukskriven – som fortsatte med gigekonomi-kritiska ”Sorry we missed you”. En svit som fortsätter brinna av socialt engagemang när Loach nu landar i ett nedgånget gammalt gruvsamhälle i nordöstra England som Gud glömt. Alla utom de myndigheter som behöver placera ut syriska krigsflyktingar.
Det är kanske ingen överraskning att de nyanlända inte tas emot med öppna armar i byn. I synnerhet inte av de slitna gästerna som ser kvarterspuben The Old Oak som sitt andra hem och en varm tillflyktsort i en kall tid. När pubägaren TJ (Dave Turner som synts tidigare i trilogin), som länge har haft svårt att få affärerna att gå ihop, kommer nära den unga syriska fotografen Yara (Ebla Mari) och bjuder in fler av de främmande nya grannarna tar det hus i helvete.
Den som söker undertext får leta någon annan stans. I ”The Old Oak” ligger allt på ytan. Konflikterna, det uppflammande våldet, fördomarna och den småskurna missunnsamheten. Men också det som Loach gärna vill framhålla som motkrafter mot mörkret; öppna hjärtan, omtänksamhet och längtan efter nya, hållbara gemenskapsbyggen.
TJ har ett skräprum bakom baren fyllt av memorabilia från byns fornstora dagar när gruvan försörjde alla och samhället blomstrade – samtidigt som arbetarna fick kämpa hårt för sina rättigheter. Allt dokumenterat i svartvita porträtt. Han blir länken mellan då och nu, när han åkallar gamla minnen av solidaritet och det gamla strejkstridsropet: ”Om man äter tillsammans, så håller man ihop”. …
Om det här nu verkligen är Ken Loachs sista film, så är det en final värdig en regissör som sakta men säkert, under sex decennier, byggt sin egen filmiska katedral. Ett mäktigt bygge tillägnad dem som genom historien alltid fått kämpa för sin försörjning och för att leva ett värdigt liv. **Helena Lindblad DN**

The Old Oak är en sliten pub i en sliten by i nordöstra England, nära Durham och dess medeltida katedral. Puben är den enda samlingsplatsen som finns kvar. Gruvan är stängd, folk flyttar, hus säljs till underpriser, de som bor kvar är bittra. Pubägaren TJ Ballantyne är en hygglig man som försöker hålla sig vän med alla, och när det anländer syriska flyktingar hjälper han till att köra och bära.
Alla är inte lika välkomnande. En del av byborna tycker att hjälp och solidaritet borde gå till lokala behövande som bott i byn länge.
Unga Yara är en av de nyanlända. Hon är duktig fotograf och har lärt sig engelska efter två år i flyktingläger. Hon får bäst kontakt med TJ och den engagerade Laura, som hjälper alla hon kan.
Filmen utspelas under varmare årstider 2016, men Brexit-omröstningen nämns inte. Ändå är det den klyftan som blottas. Mellan britter som vill stänga gränser och tycker de klarar sig bäst själva, och britter som vill öppna dörrar och sinnen. Mycket rädsla. Olika typer av hundar, gulliga livskamrater mot aggressiva bestar, understryker motsättningen.
Byns rötter i gruvarbetarstrejkerna på 1980-talet beskrivs i foton, och allt som gick sönder då. Flyktingarnas öden skildras mest genom Yaras familj. Hon anländer med sin mamma och de yngre syskonen, medan hennes pappa sitter i fängelse i Syrien.
Många tragiska livsöden, många sorger. TJ har egna smärtpunkter att bearbeta, och försöker vara så hjälpsam han orkar. Han vill inte förlora de få kunder han har på puben, även de han tycker uttrycker förfärliga åsikter,
Om hopp och hopplöshet. Vågar man tro att det ska bli bättre? Är det värt att försöka göra något tillsammans?
Ken Loach och hans manusförfattare Paul Laverty skildrar mörka tider och djupa motsättningar, men vill lyfta en fana för medmänsklighet och gemenskap. **Jens Peterson Aftonbladet**

MINNAS PARIS
Regi: Alice Winocour
Manus: Jean-Stéphane Bron, Marcia Romano och Alice Winocour
Foto: Stéphane Fontaine
Musik: Anna von Hausswolff
I rollerna: Virginie Efira *Mia,* Benoit Magimel *Thomas,* Gregoire Colin *Vincent,* Maya Sansa *Sara,* Amadou Mbow *Assane,* Nastya Golubeva Carax *Félicia,* Anne-Lise Heimburger Camille
Speltid: 105 min
Frankrike, 2022

Filmrecensioner:

Fredagen den 13 november 2015 dödades 130 personer i Paris, det klassas som det värsta terrordådet i Europa sedan tågbomberna i Madrid 2004. Frankrike har förändrats under de år som följde. Det är ett hemskt minnesmärke som inte kan förbises.

Det är temat för filmen "Minnas Paris" som är fransyskan Alice Winocours manus i samarbete med Jean-Stéphane Bron och Marcia Romano.

Winocour är känd för bland annat Proxima (2019), och Oscarsnominerade Mustang (2015). Hon är personligen berörd då hennes bror var med under terrorattacken och överlevde.
"Minnas Paris" skildrar hur ett av offren i Parisattackerna 2015, naturligt spelad av Virginie Efira som Mia, öppnar upp sitt blockerade minne av traumat och börjar en resa mot helande. Tillsammans med andra överlevare från restaurangen där det skedde, hjälps de åt att minnas den fruktansvärda händelsen.

Filmen speglar de överlevande offren och hur de lever sina liv med traumat. Winocour har ändå ganska oteatraliskt visat på hur posttraumatisk stress kan upplevas, och den svåra vägen att ta sig tillbaka till livet, som aldrig blir sig likt.

Inledningsvis tas vi med till vardagliga scener under musik med oroande ton, och vi kan ana lugnet före stormen. En regnig kväll besöker Mia en bistro och bredvid henne sitter ett sällskap som firar en födelsedag och andra som äter middag. Plötsligt chockas alla av smattrande höga, främmande ljud. Några terrorister öppnar eld och allt blir ett tumult av skräck. Som ett under överlever Mia, och hon håller någons hand under dådet.
…
Filmen visar stunderna vi tar för givet, hur drastiska förändringar kan ske, och sveper in oss i en filt av helande och bearbetning. Ett uttryck som finns med är "Att finna diamanten i olyckan". Kanske påtalar det ett oundvikligt, passionerat, nära möte mellan Mia och Thomas. Dock störs jag av en scen som vill likna dokumentärfilm. Där ses någon för oss okänd person tala rakt in i kameran, och det fungerar inte så bra. Emellanåt ett fint filmfoto med till exempel Mia på motorcykel med Eiffeltornet som bakgrund.
Anna von Hausswolffs musik berör, och filmen knyts ihop vid Eiffeltornet där Mia möter mannen vars hand hon höll i under dådet. Jag saknar dock en viss trovärdighet hos huvudrollsinnehavaren, även om hennes uttryck är minimala och naturliga, således en fråga om castingen. Tempot är ganska långsamt och realistiskt, och det finns ett stråk av övertydlighet emellanåt.
Filmens budskap, förutom att vi aldrig får glömma detta horribla, är att blockerade minnen behöver komma upp till ytan för att kunna bearbetas och levas med. Och att det faktiskt går att hitta livsgnistan igen, även efter ett svårt trauma. **Tove Henriksson Filmeye.se**

För Mia är det svårt att förstå hur livet bara går vidare, efter terrorattentaten i Paris 2015. Filmen blir som ett heroiskt porträtt.
En av de vackraste scenerna i "Minnas Paris", Alice Winocours film som utspelar sig i dyningarna av terrordåden i Paris 2015, inträffar när huvudpersonen en sen natt blickar ut från lägenheten nära Place de la République och ser stadens städare sopa undan blommor och ljus som placerats på gatan till minne av de saknade. Manifestation och vördnad möter stadens mer pragmatiska sida; livet går vidare.

Inte minst för den starkt traumatiserade Mia tycks det svårt att ta in, hon som rör sig från total glömska till den starka viljan att rekonstruera händelserna från den där kvällen. Då när hon, efter att pojkvännen tvingats in till sjukhuset på jobb, hamnat på en av de restauranger som jämte konsertlokalen Bataclan blev föremål för de hämningslösa skjutningarna... **Jon Asp Svenska Dagbladet**

THE HOLDOVERS
Regi: Alexander Payne
Manus: David Hemingson
Foto: Eigil Bryld
Musik: Mark Orton
I rollerna: Paul Giamatti *Paul Hunham,* Dominic Sessa *Angus Tully,* Da'Vine Joy Randolph *Mary Lamb,* Carrie Preston *Miss Lydia Crane,* Brady Hepner *Teddy Kountze,* Ian Dolley *Alex Ollerman*
Speltid: 133 min
USA, 2023

Filmrecensioner:

Det närmar sig jullov år 1970 på en avlägset belägen privatskola. De allra flesta av eleverna ska hem för att fira med sina familjer, men en handfull blir kvar på skolan. Någon måste stanna kvar och hålla ett öga på överklasslynglarna, och lotten faller det här året på historieläraren Paul Hunham.
Paul Giamatti spelar den rollen med den äran. Kanske har han aldrig varit så här bra. I hans trygga händer blir Hunham en del av skolan där han arbetat så väldigt många år och en ensam man som gömmer sig bakom expertisen inom sitt ämne. Människor är inte riktigt hans grej och särskilt inte de bortskämda pojkarna på skolan som han vägrar låta glida igenom utbildningen på en räkmacka.

Hunhams ensamhet skildras inte på ett klyschigt överdrivet sätt, utan det är mer som att han blivit bekväm i den med åren. Därför är det extra fint att se honom tvingas ur sin trygghetszon, tack vare människorna han fösts ihop med. På tal om det: vi bjuds även på mycket starka insatser från Da'Vine Joy Randolph som spelar skolans kock med en ledsam bakgrundshistoria och Dominic Sessa i rollen som en av eleverna vars jullov inte blev riktigt som han tänkt sig.
Samtliga rollfigurer är extremt trovärdiga, roliga och tragiska på sina sätt. Man får en känsla av att alla skådespelarna på något vis gör varandra bättre och verkligen tyckt om att jobba ihop.

The Holdovers är en gammaldags film. Ett engagerande drama av 70-talssnitt som man saknat att kunna se på bio. Den har ett fantastiskt välskrivet manus, en stadig regi och mängder av talang framför kameran. Dessutom en visuellt väldigt vacker skådeplats i form av den snötäckta privatskolan. Man trivs verkligen i regissören Alexander Paynes lilla värld. Det här är en film som man aldrig vill ska ta slut och när den gör det saknar man den omedelbart. **Jonas Strandberg Café.se**

Fem dagar in i januari serveras vi ett mästerverk som utan tvekan kommer att bli en julklassiker framöver. Året är 1970 och julen närmar sig för lärare och elever på internatskolan Barton Academy i New England. Självklart har Paul Hunham (Paul Giamatti) förberett ett prov för sina lata, privilegierade studenter. Han är inte där för att skaffa nya vänner och, mycket riktigt, fritiden tillbringas mestadels i sällskap med böcker, pipan och en drink eller tre.

Till rektorns stora irritation har Paul underkänt en elev som är son till en av skolans viktigaste donatorer. Som straff beordras han att stanna kvar på Barton över julen. Varje år är det alltid någon elev som tvingas tillbringa högtiden där, av olika personliga skäl, och då måste en av lärarna också göra det.

Kvar på Barton är Paul och Angus (Dominic Sessa) vars mor har rest iväg med hans styvfar. Deras enda sällskap på den stora, tysta, vintriga skolan är städaren Danny (Naheem Garcia) och Mary (Da'Vine Joy Randolph), som lagar mat, sköter kafeterian och sörjer sin son, som nyligen har dött i Vietnam.

Det är i sanning en omaka grupp. Att de kommer att bilda en slags familj är knappast en överraskning, inte heller den del av berättelsen mot slutet som påminner vagt om "Döda poeters sällskap" (1989). Men vägen dit är så mysig, rolig och berörande att eventuella invändningar smälter fortare än en snöboll i Skåne.

Regissören Alexander Payne fick idén till filmen när han såg franska "Merlusse" (1935), och med den som utgångspunkt hittar han och medförfattaren David Hemingson sätt att prata om sorg, ensamhet och kampen för att skapa ett vettigt liv att leva, mot alla odds.

Hemingson är en veteran från flera komediserier och han ser till att dialogen är minnesvärt rolig och rapp, som när Paul cyniskt konstaterar att livet är som en stege i ett hönshus, "kort och skitigt".**Stefan Hedmark Aftonbladet**